

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/299/2021
Identifikačné číslo spisu:	2217211191
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:2217211191.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Vieri Petrikovej a členiek senátu Mgr. Renáty Gavalcovej a JUDr. Márie Trubanovej, PhD., v spore žalobcov 1/ V. B., narodeného Y., V., 2/ I. B., narodenej Y., V., obaja zastúpení advokátkou JUDr. Helenou Buzgóovou, Dunajská Streda, Alžbetínske námestie 2, proti žalovanému B. Z., narodenému Y., bývajúcemu V., zastúpenému advokátkou JUDr. Jarmilou Milatovou, Bratislava, Metodova 7, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 9C/35/2017, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. apríla 2020 sp. zn. 26Co/12/2020, takto

rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a .

II. Žalobcom 1/ a 2/ priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dunajská Streda (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 25. júna 2019 č. k. 9C/35/2017-270 rozhodol tak, že výrokom I. určil, že žalobcovia sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností v kat. území V. k novovytvorenej parc. č. 39/2 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 52 m² a k novovytvorenej parc. č. 40/2 záhrady vo výmere 219 m² zamerané geometrickým plánom Ing. Vojtechom Binderom, č. 1/2017 zo 16. mája 2017, overené Okresným úradom, katastrálny odbor Dunajská Streda dňa 24. mája 2017, výrokom II. určil, že geometrický plán vyhotovený Ing. Vojtechom Binderom, č. 1/2017 zo 16. mája 2017, overený Okresným úradom, katastrálny odbor Dunajská Streda dňa 24. mája 2017 sa stáva súčasťou tohto rozsudku; výrokom III. žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania.

1.1. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalobcovia kúpnu zmluvou z 21. novembra 1986 nadobudli do bezpodielového spoluvlastníctva parc. č. 45/1 a č. 45/2 v kat. území V. od nebohého P. F.. Išlo o starého otca žalobkyne, ktorý spornú nehnuteľnosť užíval od roku 1920 a 1930, keď ju nadobudol titulom dedenia a titulom skutočnej držby, v roku 1962 požiadal o vlastnícke usporiadanie poukazujúc, že sporné nehnuteľnosti užíval od roku 1937 spolu s hranicou medzi susednými pozemkami, následne právny predchodca žalobcov zomrel Y.. Ďalej mal súd prvej inštancie

preukázané, že pred kúpou nehnuteľnosti žalobcovia viackrát požiadali o zameranie, o čom svedčí písomné vyjadrenie znalca Ing. Vojtecha Bindera a predložený ceruzkový náčrt z 05. augusta 1986, pričom na nákrese je vyznačené, že hranica medzi pozemkami č. 42/1 a č. 39 prechádza okapom stavby na parc. č. 45/2 vo vzdialenosti 0,70 m. Z náčrtu z 10. apríla 1987 vyhotoveného pod č. 30/87 na kontrolu zákresu na mape nehnuteľnosti bol taktiež vyznačený tento stav, ktorý je totožný i s geoplánmi z obdobia roku 1996, 2003 a 2017. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že žalobcovia od kúpy spornej nehnuteľnosti v roku 1986 začali užívať pozemky spolu s hranicami medzi pozemkami susednými, tak ako to bolo zaužívané a s tým, že požiadali geodeta pred aj po kúpe sporných nehnuteľností o ich zameranie. Súd prvej inštancie vyhodnotil ich konanie ako konanie s obvyklou mierou opatrnosti. Podľa okolností nadobudnutia existencie zakreslenej hranice v katastri nehnuteľností dospel k záveru, že žalobcovia osvedčili oprávnenú držbu ako aj dobromyseľnosť držby a spĺňajú i potrebnú dobu, a preto sú oprávnenými držiteľmi a vlastníkami veci. Dodal, že žalobcovia užívajú nehnuteľnosť viac ako 10 rokov v dobrej viere, dobromyseľne, nikým nerušene, v rozsahu, v akom boli opakovane zakreslené na katastrálnej mape a to v domnení, že sú vlastníkami na základe kúpy.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolanie žalovaného, rozsudkom z 29. apríla 2020 sp. zn. 26Co/12/2020 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a určil, že žalobcovia 1/ a 2/ majú voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

2.1. Odvolací súd konštatoval, že v celom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre posúdenie žalobou uplatneného nároku. Vzhľadom na nesporné skutkové tvrdenia žalobcov, že do oprávnenej držby sporných pozemkov vstúpili kúpou nehnuteľností na základe kúpnej zmluvy z 21. novembra 1986, podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam vydržaním bolo potrebné posúdiť podľa Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení zákona číslo 131/1982 Zb. účinnom od 01. apríla 1983 a následne v znení zákona číslo 509/1991 Zb. účinnom od 01.01.1992) a to § 132 ods. 1, § 130 ods. 1 a § 134 ods. 1, 3 a ods. 4 ako to správne urobil aj súd prvej inštancie (ktorý tieto zákonné ustanovenia aj správne interpretoval) a tak námietka žalovaného o nesprávnom právnom posúdení veci nemohla obstať. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýval záver, že žalobcovia svojou oprávnenou, nikým nerušenou držbou sporných nehnuteľností od 21. novembra 1986 do 28. marca 2017 nadobudli vlastnícke právo k nim vydržaním už dňom 21. novembra 1996. Pokiaľ išlo o námietku nedostatku titulu pre nadobudnutie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam žalobcami vydržaním odvolací súd uviedol, že podľa ustálenej súdnej praxe v prípadoch, keď niekto nadobudne vlastnícke právo k pozemku, respektíve jeho časti, a súčasne sa uchopí držby časti alebo celého susedného pozemku, právnym titulom držby je v takom prípade nadobúdaci titul ku skutočne vlastneným pozemkom, v danom prípade kúpna zmluva; i keď ide o takzvaný putatívny titul, takýto titul je postačujúci (tu pozri napr. rozhodnutie NS ČR sp. zn. 22Cdo/4663/2010). V takom prípade je dôležité posúdiť pomer výmery kupovanej a domnelej, či časť parcely, ktorá sa má vydržať tvorí ohradený funkčný celok s parcelou vlastnou, či právni predchodcovia žalovaného po celú dobu nedali najavo svoj nesúhlas a nebránili si svoje vlastnícke právo z čoho je možné vyvodiť, že asi ani nepredpokladali, že žalobcovia držia časť ich pozemkov (tu pozri rozhodnutie NS ČR sp. zn. 22Cdo/2451/2011). Súd prvej inštancie toto všetko pri svojom rozhodnutí vzal do úvahy a odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na správne a vyčerpávajúce zdôvodnenie záverov o dobromyseľnosti žalobcov v preskúvanom rozhodnutí. Dobrú vieru potvrdzuje aj skutočnosť, že sami žalobcovia opakovane dali vymedziť geodetom svoj pozemok ako to správne uzavrel aj súd prvej inštancie a je irelevantné, že následne iní znalci považovali takéto určenie hraníc za nesprávne. Žalobcovia uniesli dôkazné bremeno a nepochybne preukázali nadobudnutie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam vydržaním. Žalovaný dôkazné bremeno neuniesol, nepreukázal, že by žalobcovia boli nedobromyseľní, a že by boli jeho právnymi predchodcami v rozhodnom období od 21. novembra 1986 do 21. novembra 1996 v držbe rušení.

2.2. V odvolacom konaní plne úspešným žalobcom 1/ a 2/ odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP priznal náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a), c) CSP (posudzujúc dovolanie podľa jeho obsahu v zmysle § 124 ods. 1 CSP ide o dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP).

3.1. Žalovaný poukazoval a namietal nedobromyseľnosť žalobcov. Skutočnosť, že žalobcovia neboli dobromyseľní o tom, že im neoprávnene užívaná nehnuteľnosti patrí, potvrdili aj výpovede svedkov. Konštatovanie odvolacieho súdu v bodoch 18. a 19. nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom dovolateľ poukazoval na ďalšie skutkové okolnosti prípadu. Tiež nie je pravdou, že žalobcovia neoprávnene začali užívať pozemky žalovaného naraz, ale postupom rokov. Nemožno súhlasiť s konštatovaním odvolacieho súdu, že právnym titulom držby má byť kúpna zmluva, keďže žalobcovia nenadobudli vlastnícke právo k pozemku a súčasne sa uchopili držby susedného pozemku, resp. jeho časti. K neoprávnenej držbe časti susedného pozemku došlo až neskôr, a to postupne, po vystavaní dočasného oplotenia právnymi predchodcami žalovaného. Dovolateľ poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/30/2010. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobcovia žiadnym spôsobom nepreukázali obvyklú mieru opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti prípadu od každého požadovať, nedali si vymerať svoje kúpou nadobudnuté nehnuteľnosti, časť parciel žalovaného začali zaberat' postupne v priebehu rokov po odstránení hospodárskej budovy žalobcami a po vybudovaní oplotenia právnymi predchodcami žalovaného. Nakoľko obe susedné strany mali vedomosť, že hranica pozemkov nie je totožná s postaveným oplotením a časť pozemku žalovaného sa nachádza za týmto oplotením, pričom o tejto skutočnosti neexistovali žiadne spory, žiadna zo strán to vzhľadom i na dobré vzťahy neriešila. Až keď sa oprávnený vlastník (žalovaný) začal dožadovať užívania celého svojho pozemku, vznikol problém a žalobcovia zneužili skutočnosť, že už pôvodní vlastníci pozemkov žalovaného nežijú a v rozpore s dobrými mravmi si prisvojujú majetok žalovaného a tvrdia, že majetok žalovaného nadobudli v dobre viere, ktorú žiadnym spôsobom nepreukázali. Nakoľko sú tu vážne pochybnosti o dobromyseľnosti žalobcov 1/ a 2/, nebola preukázaná obvyklá miera opatrnosti a žalobcov nemožno považovať za oprávnených držiteľov, nemôžu byť naplnené ani ustanovenia § 129 a § 130 Občianskeho zákonníka, na základe ktorých prvoinštančný a odvolací súd priznal vlastnícke právo žalobcom 1/ a 2/. Rovnako sa súdy nevysporiadali s námietkou naliehavého právneho záujmu podľa § 137 písm. c) CSP, ktorú nastolil žalovaný, a predmetná námietka nebola zodpovedaná v ani jednom rozhodnutí súdov. Na základe uvedeného odvolací súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, nesprávne vec právne posúdil, a sám sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd rozhodnutia odvolacieho a prvoinštančného súdu zrušil, prípadne zmenil a rozhodol, že: a) žalobu zamietla a určil, že žalobcovia nie sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti v kat. území V. k novovytvorenej parcele č. 39/2 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 52 m² a k novovytvorenej parcele č. 40/2 záhrady vo výmere 219 m² zamerané geometrickým plánom Ing. Vojtechom Binderom č. 1/2017 zo 16. mája 2017, overené Okresným úradom, katastrálny odbor Dunajská Streda dňa 24. mája 2017, b) žalobcom 1/ a 2/ nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Zároveň navrhol, aby súd žalovanému priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho aj dovolacieho konania.

4. Žalobcovia 1/ a 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že dovolateľ zavádza súd keď tvrdí, že žalobcovia boli neopatrní a nehnuteľnosť nezamerali. Rodinný dom na nehnuteľnosti si vystavali na základe povolenia a ďalšie nehnuteľnosti vystavané boli taktiež stavané na základe povolení a vždy bola nehnuteľnosť zameriavaná. Žalobcovia zdôraznili, že nemali dôvod pochybovať o hranici nehnuteľnosti. Dobromyseľnosť užívania všetkých, ktorí boli vlastnícky dotknutí uvedenými nehnuteľnosťami pochádzala ešte z roku 1962, kedy sa hranica nehnuteľnosti riešila, od uvedenej doby každý považoval za doriešenú. Uviedli, že na nehnuteľnosti ich právni predchodcovia žili v pokoji od roku 1937, od roku 1962 aj od roku 1976 až do marca 2017. Pokiaľ poukazuje dovolateľ na porušenie dobrých mravov, tak je to z jeho strany. Žalobcovia 1/ a 2/ navrhli dovolanie odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana konania zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP),

skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. V danom prípade dovolateľ vyvodil prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jeho právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami [viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03].

10. Dovolateľ porušenie práva na spravodlivý proces videl v tom, že odvolací súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, nesprávne vec právne posúdil a nevysporiadal sa s námietkou naliehavého právneho záujmu podľa § 137 písm. c) CSP v prejednávanej veci.

11. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti, keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov, a teda sú svojvoľné a neudržateľné, a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

12. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

12.1. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

12.2. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

13. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

14. Vo vzťahu k uplatnenej námietke nedostatku odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia v zmysle § 420 písm. f) CSP.

15. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťosť

rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s odôvodnením dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o taký prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania dovolateľa, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov strán sporu, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie (v dovolaní napadnutom rozsahu) považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnia aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami žalovaného (§ 387 ods. 2 CSP). Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (najmä body 13. až 21.), ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie (najmä body 5. až 23.), nevyplýva rozpornosť, nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa vysporadúva so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami a myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal (§ 220 ods. 2 CSP). Aj keď dovolateľ namietal, že odvolací súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s jeho námietkou o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcov na tejto žalobe, dovolací súd konštatuje jej nedôvodnosť, nakoľko žalovaný túto námietku v odvolaní nevzniesol. Z rozhodnutia odvolacieho súdu i z obsahu odvolania nevyplýva, že by žalovaný rovnakú argumentáciu, akú uplatnil v dovolaní, uplatnil i v odvolaní, a tak odvolaciemu súdu umožnil zaujať k tejto právnej argumentácii žalobcu vlastné stanovisko. Vychádzajúc z princípu subsidiarity, dovolací súd nemá možnosť riešiť také právne otázky, ktoré sa nestali predmetom odvolacieho prieskumu, a ktoré dovolateľ uplatnil prvýkrát až v dovolaní. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárny nielen z procesného hľadiska, teda že dovolanie možno podať len proti rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní (čo znamená, že odvolacie konanie predchádza dovolaciemu konaniu), ale aj z hmotnoprávneho hľadiska, ktoré zohľadňuje skutočnosť, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku, a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom. V prípade, že takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnil, hoci tak urobiť mohol a mal, tieto námietky ex post nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania.

16. Treba zdôrazniť, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania v zmysle § 420 CSP nezakladá. Najvyšší súd už dávnejšie dospel k záveru, podľa ktorého realizácia procesných oprávnení sa strane sporu neznemožňuje právnym posúdením (R 54/2012). Na tom zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax dovolacieho súdu (R 24/2017 a sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

16.1. Spochybňujúc správnosť právnych záverov o vydržaní, je zrejmé, že žalovaný z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) vyvodzuje procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP aj z právnych záverov súdov oboch inštancií, na ktorých založili svoje rozhodnutia. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

17. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS

4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Ak dovolateľ ďalej argumentoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu v otázke vydržania, dovolací súd upriamuje pozornosť predovšetkým na body 13. až 21. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, v ktorých sa odvolací súd so splnením podmienok vydržania žalobcami vysporiadal. Rovnako sa odvolací súd vysporiadal aj s odvolacou argumentáciou žalovaného, pokiaľ ide o dobromyseľnosť žalobcov. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že dobrú vieru žalobcov potvrdzuje aj skutočnosť, že sami žalobcovia opakovane dali vymedziť geodetom svoj pozemok, ako to správne uzavrel aj súd prvej inštancie, a je irelevantné, že následne iní znalci považovali takéto určenie hraníc za nesprávne. Žalobcovia uniesli dôkazné bremeno a nepochybne preukázali nadobudnutie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam vydržaním. Žalovaný dôkazné bremeno neunesol, nepreukázal, že by žalobcovia boli nedobromyseľní, a že by boli jeho právnymi predchodcami v rozhodnom období od 21. novembra 1986 do 21. novembra 1996 v držbe rušení.

18. Čo sa týka dovolacej námietky žalovaného, že oba sudy nižšej inštancie sa vo svojich rozhodnutiach nezaoberali otázkou naliehavého právneho záujmu na podanej určovacej žalobe, najvyšší súd nemohol ponechať bez povšimnutia, že táto dovolateľom vznesená námietka nebola ním namietaná v odvolacom konaní. Dovolací súd pritom zdôrazňuje, že z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal, a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejma), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

18.1. Z uvedeného možno urobiť záver, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytol príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť.

18.2. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

19. Dovolací súd ďalej poukazuje, že hodnotenie skutkových okolností, na ktoré odvolací súd pri svojich úvahách (v otázke naplnenia predpokladov vydržania) vzal zreteľ, dovolaciemu prieskumu nepodlieha. Pokiaľ dovolateľ, vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, mienil namietat aj neúplné a nesprávne zistenie skutkového stavu súdmi nižšej inštancie, ako aj, že sudy rozhodli v rozpore s výsledkami vykonaného dokazovania, najvyšší súd uvádza, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (v tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, R 6/2000, ako aj na rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval už ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017).

20. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018).

21. Vzhľadom na uvedené dovolací súd vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie v tejto časti síce procesne prípustné, avšak nedôvodné, čo je dôvod na jeho zamietnutie podľa § 448 CSP.

22. Žalovaný prípustnosť dovolania vyvodil aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. K tomu dovolací súd uvádza nasledovné:

22.1. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (k tomu pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017; podobne tiež napr. 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017).

22.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP má osobitný význam korelačný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou odvolacieho súdu“. Najvyšší súd už v niektorých rozhodnutiach uviedol, že „ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali“ (porovnaj napr. sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017 a tiež 6Cdo/129/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

22.3. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd a v súvislosti s tým nahrádzať aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa. V

rozhodovacej praxi dovolacieho súdu je tiež ustálený názor, v zmysle ktorého sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

23. Zhrnúc vyššie uvedené, z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je relevantná len taká otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky nižšie uvedené znaky: a) musí ísť o otázku riešenú odvolacím súdom, ktorá je buď hmotnoprávneho alebo procesnoprávneho charakteru, b) spôsob jej vyriešenia odvolacím súdom zakladá „odklon“ od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) odvolací súd na jej riešení založil svoje rozhodnutie, d) uvedená otázka musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, e) vždy musí ísť o otázku právnú, nie skutkovú; ak niektorý z týchto znakov chýba, dovolanie nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP prípustné (k tomu pozri R 1/2018).

24. Dovolateľ v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v otázke posúdenia dobromyseľnosti držby. Odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu odôvodnil poukazom na závery rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 5Cdo/30/2010.

24.1. V rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/30/2010 sa okrem iného uvádza, že „V zmysle citovaných ustanovení § 129 ods. 1 a § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka oprávneným držiteľom je ten, kto nakladá s vecou ako s vlastnou a je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí. Dobromyseľnosť teda znamená, že držiteľ je ohľadne existencie svojho práva v omyle. Posúdenie, či držiteľ je alebo nie je dobromyseľný, treba hodnotiť vždy objektívne, a nie iba z o subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) účastníka, a treba vždy brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal, resp. nemohol mať po celú vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec patrí. O dobromyseľnosti možno hovoriť tam, kde držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí a ide pritom o omyl ospravedliteľný. Ospravedliteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že myliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého požadovať.“

25. Dovolací súd v tejto súvislosti tiež poukazuje, že najvyšší súd môže pri posúdení prípustnosti dovolania zohľadňovať aj tie svoje stanoviská a rozhodnutia, ktoré dovolateľ neoznačil (k tomu pozri I. ÚS 51/2020). S ohľadom na uvedené, za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu pri riešení otázky dobromyseľnosti vydržateľa možno považovať najmä nasledovné:

26. Ustanovenie § 134 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka upravuje vydržanie ako osobitný originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva. Ide o nadobudnutie vlastníckeho práva na základe inej skutočnosti ustanovenej zákonom. Vydržanie vlastníckeho práva je jeho nadobudnutie v dôsledku kvalifikovanej držby veci, vykonávanej po zákonom stanovenú dobu. Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom, pričom táto dobrá viera (dobromyseľnosť) je podľa platnej úpravy daná „so zreteľom na všetky okolnosti“. Opakom ovládania veci držiteľom je nečinnosť vlastníka. Vydržanie tak hojí najmä vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. V prípade, že zmluva je neplatná pre vadu, o ktorej nemohol nadobúdateľ pri zachovaní obvyklej opatrnosti vedieť, alebo ak tu výnimočne titul vôbec nie je a nadobúdateľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že tu titul je, stane sa nadobúdateľ veci jej oprávneným držiteľom a pri splnení ďalších podmienok ju vydrží. Účelom vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnym.

26.1. Okrem spôsobilého predmetu vydržania a spôsobilého subjektu vydržania základnými predpokladmi vydržania sú oprávnená držba a nepretržitosť tejto oprávnenej držby počas celej zákonom ustanovenej doby.

26.2. V zmysle § 129 ods. 1 a § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka oprávneným držiteľom je ten, kto

nakladá s vecou ako s vlastnou a je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí. Dobromyseľnosť teda znamená, že držiteľ je ohľadne existencie svojho práva v omyle. Posúdenie, či držiteľ je alebo nie je dobromyseľný, treba hodnotiť vždy objektívne, a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) účastníka, a treba vždy brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať nemal, resp. nemohol mať po celú vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec patrí. O dobromyseľnosti možno hovoriť tam, kde držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí a ide pritom o omyl ospravedliteľný. Ospravedliteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého požadovať. Omyl môže byť nielen skutkový, ale aj právny (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/30/2010, zhodne tiež napr. 2Cdo/236/2012, 4Cdo/283/2009, 5Cdo/87/2010).

27. Tvrdenie držiteľa o tom, že mu vec patrí, a že s ňou nakladal ako s vlastnou, musí byť podložené konkrétnymi okolnosťami, z ktorých sa dá usúdiť, že toto presvedčenie držiteľa bolo po celú vydržaciú dobu dôvodné (R 8/91).

28. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že mu vec patrí, je nutné posudzovať nielen zo subjektívnych predstáv držiteľa, ale i z objektívnych hľadísk viazucích sa k právnemu dôvodu (právnemu titulu), z ktorého sa odvodzuje vznik práva. Dobrá viera znamená presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, ak si určitú vec prisvojuje. Pri skúmaní existencie dobrej viery treba preto zohľadniť konkrétne právne, ale aj skutkové okolnosti prípadu spojené s prevodom nehnuteľnosti - viažuce sa k nadobúdaciemu titulu (uznesenie najvyššieho súdu z 23. februára 2022 sp. zn. 4Cdo/183/2020).

29. Oprávnenou môže byť len dobromyseľná držba. K posúdeniu, či držiteľ v dobrej viere je alebo nie je, treba vždy pristupovať z objektívneho hľadiska, teda nie z aspektu osobného (subjektívneho) presvedčenia toho, kto tvrdí dobromyseľnosť držby; vždy je potrebné brať do úvahy, či (by aj každý iný, v obdobnej situácii sa nachádzajúci) držiteľ pri bežnej opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal alebo nemohol mať dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí. Dobrá viera držiteľa sa musí vzťahovať aj k okolnostiam, za ktorých vôbec mohlo vlastnícke právo vzniknúť, teda aj k právnemu dôvodu (titulu) vzniku vlastníctva. Oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, stačí ak tu bol i domnelý právny dôvod (titulus putativus), omyl držiteľa musí byť ale vždy ospravedliteľný (napr. uznesenie najvyššieho súdu z 23. mája 2012 sp. zn. 3Cdo/84/2012).

30. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu sa odvolací súd právnymi závermi, na ktorých založil rozhodnutie napadnuté dovolaním zo strany žalovaného neodklonil v nastolenej otázke od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú v danom prípade predstavujú vyššie uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu, a to s ohľadom na skutkové zistenia v danej veci tak, ako sú bližšie uvedené v tomto rozhodnutí. Pri posudzovaní oprávnenosti držby treba vychádzať zo zásady, že jej predpokladom je presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, ak si určitú vec prisvojuje. Ide o jeho vnútorné presvedčenie, ktoré sa prejavuje aj navonok, a z ktorého možno vyvodiť, že sa dôvodne považuje za vlastníka veci. Medzi základné okolnosti, ktoré budú svedčiť o oprávnenosti držby veci patrí aj okolnosť, ako vec nadobudol - či mu svedčí nejaký oprávnený nadobúdaci titul. Oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, stačí, ak tu bol i domnelý právny dôvod (titulus putativus), teda ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu taký právny titul svedčí. Aj podľa názoru dovolacieho súdu, žalobcovia v spore preukázali existenciu oprávnenej držby sporných nehnuteľností, ktorá oprávnenosť sa odvíjala od kúpnej zmluvy z 21. novembra 1986 (v prípade sporných nehnuteľností predstavuje tzv. putatívny titul) a zameraní pozemku geodetom pred aj po kúpe nehnuteľností, čím zo strany žalobcov ako držiteľov bola vynaložená bežná (normálna) miera opatrnosti, ktorú možno s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať. Je potrebné zároveň konštatovať, že rovnako ako žalovaný, tak aj jeho právni predchodcovia, v tomto užívaní žalobcov nehnuteľností od 21. novembra 1986 do 28. marca 2017 nerušili, resp. neuniesli dôkazné bremeno preukázania tohto rušenia a vo väzbe na uvedené je potrebné

poukázať aj na výpoveď svedkyne p. M. Z. (matky žalovaného), ktorá vo výpovedi uviedla, že v roku 1990 bol otcom žalovaného p. Z. a p. U. postavený medzi týmito spornými pozemkami plechový plot s betónovým základom, ktorého stav nebol menený (č. l. 184 v spise).

31. V tejto súvislosti treba tiež uviesť, že právne posúdenie otázky dobromyseľnosti držby je v každom prípade individuálne a závisí od zisteného skutkového stavu každej posudzovanej veci. V posudzovanom prípade súdy oboch inštancií vychádzali z riadne zisteného skutkového stavu, na základe ktorého dospeli k záveru, že žalobcovia nadobudli vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam vydržaním. Podľa názoru dovolacieho súdu z obsahu spisu, a najmä z rozhodnutí súdov oboch inštancií, nevyplýva, že by sa odvolací súd pri riešení otázky dobromyseľnosti držby odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu.

32. Dovolací súd preskúmaním obsahu dovolania zistil, že žalovaný nesplnil vyššie uvedenú povinnosť, keď neuviedol konkrétne rozhodnutie/rozhodnutia dovolacieho súdu, od ktorého/ktorých sa odvolací súd odchýlil, a rovnako neuviedol, v čom sa odvolací súd v prejednávanej veci odchýlil od ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu. Inak povedané dôvod prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa musí okrem vymedzenia právnej otázky viazať tiež na konkrétnu ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd.

33. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že pri právnom posúdení žalovaným vymedzenej právnej otázky nedošlo zo strany odvolacieho súdu k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolanie žalovaného v časti, v ktorej namietal vadu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP preto posúdil ako neprípustné.

34. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalovaného ako celok zamietol podľa § 448 CSP.

35. Žalobcovia 1/ a 2/ boli v dovolacom konaní úspešní, preto im dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v plnom rozsahu.

36. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.